

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 27. Quid addendum sit circa dissolutionem ob ingressum Religionis, votum, Ordines sacros vel aliud impedimentum superveniens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

& præsertim secutâ copulâ, non est ampliùs potestas resiliendi, quia censeris remisisse jus tuum, & alteri restituisse jus suum pristinum, *Sanch. d. 66. n. 2. Avers. f. 17. Tamb. §. 19. num. 4.* Aliud est, si nesciveris causam resiliendi, aut si tale quid faciens expresse noluisse ratificare sponsalia, tum enim docent *Hurtad. Tamb. Gob. n. 384. Spor. n. 219.* contra *Sanch. te in conscientia non teneri, quia non cessisti juri tuo, cùm copula, nequidem implicite includat voluntatem cedendi illo jure, & præsumptio, quæ est in contrarium, hic & nunc sciatur niti falso: posset tamen pro foro externo cogi à Judice talem contrarium animum non præsumente. Quòd si ratione talis copulæ vel sponsalium causatum esset damnum alteri, hoc compensandum esset, uti certum esse dicit *Tamb. n. 5.**

Q. 27. *Quid addendum sit circa dissolutionem sponsalium ob ingressum Religionis, votum, Ordines sacros, vel aliud impedimentum superveniens. R. §. 1.* Si unus sponsorum ingrediatur Novitiarum Ordinis religiosi, docent plurimi apud *Sanch. l. 1. d. 42. n. 2.* hoc ipso utrimque dissolvi sponsalia, si enim professio unius ob suam perfectionem utrimque dissolvat Matrimonium ratum, Novitiatum, qui similem perfectionem participat, & est via ad professionem, utrimque dissolvat sponsalia: è contra *Caj. Durand. Armill. & alii dicunt, ex neutra parte dissolvi, donec fiat professio, quia nullo Jure vel lege probari potest ea dissolutio, & si alter è Novitiatu exeat, possunt adimpleri, ergo tempore Novitiatu manent, quamvis sint suspensa. Navarr. Silv. Sanch. Tol. Bonac. Castrop. d. 1. p. 16. Mastr. n. 80. Avers. q. 8. f. 2. Gob. n. 317. Spor. n. 203. Kugler p. 3. n. 31.*

proba-

probabilius dicunt dissolvi ex parte illius, qui in seculo remanet, nam ingrediens censetur nuntiare sponsalibus, & fit notabilis mutatio in illo, tum quia gravatur ille, qui remanet, tum nebitur enim exspectare saltem uno anno, tum quia, qui ingressus est, censetur vilior in ordine ad Matrimonium, quia homines refugiunt de cere eam, quæ fuit monialis, vel nubere ei, qui fuit monachus. Non dissolvuntur autem ex parte ingressi, uti probabilius tenent *Con. Hæ. Rebell. Laym. Pont. Castrop. p. 21. n. 4. Avers. Mag. Krim. n. 234. contra Henriq. Sanch. Bonac. Becan. & alias*, nam quod per professionem dissolvatur Matrimonium ratum, hoc scimus ex Jure positivo, & est dispar ratio, quia professio est status à quo nemo potest recedere; non item Novitius, qui non excludit potestatem ad Matrimonium.

188. §. 2. Si professio religiosa fieret in fraudem vel cum damno alterius, v. g. sponsæ, spe Matrimonii datâ corruptæ, quod damnum aliter reparari non posset, quàm per Matrimonium non solverentur sponsalia, imò professio esse nulla, tam in ratione voti respectu Dei, cum sine re hinc & nunc illicita, quàm in ratione contractus respectu Religionis, quæ talem professionem admittere non vult, nec potest, quippe contra jus sponsæ damnificatæ, *Avers. §. Terra Spor. n. 202.*

189. §. 3. Si votum perpetuæ castitatis fiat per sponsalia, non in fraudem vel damnum alterius sed sincerè, ob cultum Dei & salutem animæ præter citatos à *Busenb. docent*, etiam ex parte voventis dirimi sponsalia, *Silv. Angel. Sor. Gomb. Less. in Auctar. v. Sponsalia. cas. 6. Gob. t. 10. n. 3.*

Pont. l. 12. c. 12. n. 4. Avers. q. 8. f. 12. §. *Votum*
Anic. d. 32. n. 40. *Mastr.* n. 81. aliique multi, quos
referunt *Sanch.* d. 46. n. 7. & *Castrop.* d. 1. pu. 20.
n. 5. Et idem videtur velle *S. Tho.* in 4. d. 38. q.
1. a. 3. q. 4. putant enim imbibitam fuisse illam
conditionem, nisi elegero statum perfectiorem,
qualis est status castitatis etiam in cœlibatu. Et
hanc sententiam *Sanch. Dicast.* d. 1. n. 461. *Verric.*
l. 1. a. 46. n. 3. vocant probabilissimam; *Busenb.*
probabilem. E contra *Silv. Nav. Palud. S. Anton.*
Valent. Cœn. Fill. Hurt. Regim. Rebell. Becan. aliique
multi cum *Sanch. Castrop. Spor. Platel, Krimer.* à n.
256. *Kugler* p. 3. à n. 44. aliique apud *Aversam* pro-
babilius negant sponsalia per illud votum diri-
mi, nam *Cap. veniens*, Qui Clerici vel voventes,
Papa jubet imponi pœnitentiam ob mentitam
fidem mulieri, quæ post sponsalia votum casti-
tatis emiserat, ergo id ei erat illicitum, quia
frangebat fidem. Ratio autem est, quòd illa con-
ditio non insit ex natura talis contractus, neque
ex dispositione Juris positivi, neque ex inten-
tione contrahentium, qui minimè cogitant de
reservando sibi illo jure, unde, sicuti obligatio
solvendi rem debitam alteri non solvitur per
votum donandi pauperibus, neque Deus accep-
tat donationem absolutam rei jam alteri debite
ita & hîc: Deinde delicta non præsumuntur, ta-
lis autem vovens peccaret, si absolutè voveret
castitatem contra jus sponsæ ergo præsumi de-
bet vovisse sub conditione, si remitteretur,
vel cessaret obligatio sponsalium, consequenter
obligatur voto, quantum servare potest, id est,
tenetur ad continentiam, si sponsa obligatio-
nem remittat, vel post contractum Matrimo-
nium moriatur, in Matrimonio autem non
Tom. VIII. H potest

EL
20
TA
Clau
a Cox
Tom VIII
C

potest petere debitum, sed tantum reddere, ut dicitur n. 357.

190. §. 4. Votum ingrediendi Religionem etiam sum post sponsalia, per se loquendo est licitum uti & votum profitendi, *Castrop.* d. 1. p. 30. n. 1. *Spor.* num. 204. votum tamen ingrediendi non dissolvit sponsalia ex parte voventis, quia ingressus ipse non dissolvit, uti jam dictum est. contra multi cum *Laym.* & *Gob.* tr. 10. n. 31 docent, per votum profitendi dissolvi sponsalia etiam ex parte voventis, putantque ad hoc acceptari à Deo ob illius excellentiam, & quod obligat ad perpetuò manendum in Religionem adeoque ad aliquid incompatibile cum Matrimonio, nihilominus *Castrop.* & *Spor.* supra probabilius dicunt tantum suspendere sponsalia cum enim tale votum ante professionem non constituat statum, sed relinquat potestatem implendi sponsalia, non est ratio, cur dicatur obligationem illam extinguere.

191. §. 5. Si votum Castitatis vel Religionis processerit, & sequantur sponsalia absque copulatione damno alterius, prævalet obligatio voti præcedentis, & impedit obligationem iustitiam sponsalibus, quæ re ipsa nulla sunt, secundum dicta n. 93. unde tum tantum obligabit promissio sequens, si alter injustè pateretur mortabile damnum in fama vel fortunis, *Sanch.* l. 1. 45. n. 5. *Pont.* l. 6. c. 12. *J. Sanch.* d. 8. à nu. *Lug.* De just. d. 12. n. 4. *Pirh.* de spons. n. 54. hoc vult *S. Th.* in supplem. q. 53. a. 1. ad 1. cens, propter votum simplex sunt sponsalia dirimenda, quod docet etiam *S. Anton.* quamvis etiam sponsalia jurarentur, quia hoc iuramentum de re illicita, seu voto contraria. Quid autem dicitur

dicendam sit, si post tale votum deslorarit puellam, vel consciam, vel non consciam talis voti, dixi l. 3: p. 2. n. 320: Et ibi dictis consentiunt *Mastr.* nu, 74. *Krim.* à n. 246. *Kugler* p. 3. à num. 56.

§. 6. Votum perpetuò habitandi in aliquo monasterio sine voluntate profitendi, non dissolvit sponsalia ex parte voventis, uti colligitur ex dictis, attamen dissolvit ex parte alterius, quia hoc vovens censetur jus suum remittere, *Gob.* 317.

§. 7. Si quis juramento firmaverit sponsalia, *Navarr. Led. Rebell.* & alii puant, non posse ingredi Religionem, nisi prius contraxerit Matrimonium ratum, ut sic impleat juramentum, quod debet, quantum potest, servari, ubi non est dispendium salutis æternæ, & ideo *Scot.* dicit hoc esse consulendum: è contrà *Sanch.* d. 43. *Castrop.* n. 5. *Avers.* q. 8. l. 12. *Spor.* n. 203. *Krim.* n. 238. alique multi cum *Kugler* p. 2. num. 48. probabiliùs dicunt, per se nullam esse obligationem Matrimonii contrahendi, sed posse statim ad Religionem ire, tum, quia per sponsalia intendebat constanter inire Matrimonium, ad quod non tenetur volens ingredi Religionem, tum maximè, quia juramentum imhibebat hanc exceptionem, nisi statim religiosum voluerit. Testaturque *Pignat.* tom. 9. conf. 133. n. 48. *Gregorium XIII.* declarasse, quòd mulier etiam post jurata sponsalia liberè possit fieri Matrimonialis. Dixi, per se, nam si ad cavendum alterius damnum, aut ad legitimandam prolem opus esset prius contrahi Matrimonium, ad hoc esset obligatio ex justitia vel charitate, tumque

sine consummatione Matrimonii ingredi deberet Religionem, *Henriq. Sanch.*

194. §. 8. Si alteruter contrahat, habens animum post Matrimonium ratum ingrediendi Religionem, & de hoc non præmonuerit alterum, putant *Præpos.* & alii non peccare, quia utitur jure suo, cum etiam alteri maneat tempus deliberandi ad bimestre, sed *Sanch. n. 12.* aliique cum *Castrop. n. 7. Spor. n. 252. Avers. supra,* probabiliter dicunt peccare graviter contra charitatem, qui graviter decipitur sponsa, si enim hoc scivisset non consensisset, & ille hoc reticendo sine iusta causa, facit, ut ipsa veniat in suspensionem alicuius defectus, item, ut ad finem Novitiatûs esse spectare debeat, & ideo fortè deterius nubat, quæ sunt notabilia contra charitatem; si tamen esset gravis causa, v. g. si alter non posset vitare scandalum, mortem, infamiam magnam, non peccaret sic ineundo. Quòd si cum voto castitatis contraheret Matrimonium eo animo, ut ante consummationem transiret ad Religionem ordinariè loquendo adhuc graviter peccatum ob causas jam datas, tum, quia ordinariè loquendo se exponit periculo frangendi votum, *Sanch. n. 6. Castrop. n. 8. Krim. à n. 248.* quæ tamen excipiunt casum necessitatis, uti si aliter non posset consulere famæ suæ vel alienæ, evadere carcerem &c. uti n. 193. insinuatum est.
195. §. 9. Nec prima Tonsura, nec Ordines minores dissolvunt sponsalia: si tamen sponsus sciã vel invitã sponsã horum aliquid suscipiat *Gob. n. 361. & Spor. n. 205.* dicunt solvi ex parte sponsæ, quia sponsus ostendit se inconstanter & per hoc, quòd de statu clericali cogitet, videtur remittere jus suum; & hoc dicit esse probabile

babile *Krim.* n. 285. sed *Sanch. l. 1. d. 47. n. 1.* etiam probabile dicit, non solvi, quia cum hoc nullo modo impediatur Matrimonium aut ejus usum, & talis maneat liber ad statum religiosum, ad quem fortè, aut ad aliquid aliud proficere possent minores Ordines, videtur jus habere ad illos suscipiendos salvis ex utraque parte sponsalibus, uti his salvis proponere potest ingredi Religionem. An autem licitum sit suscipere sacrum Ordinem invitâ sponsâ, dicam num. 200.

§. 10. *Silv.* & alii n. 189. relati, qui dicebant per votum Castitatis superveniens solvi sponsalia, putant similiter solvi per votum sacrorum Ordinum, quia etiam hi sunt status perfectior, sed *Navarr.* & alii ibidem relati probabilius contradicunt, nam est tantum votum vovendi castitatem, ergo cum secundum ibi dicta nequidem votum castitatis dissolvat sponsalia, multò minùs votum sacri Ordinis: imò illicitum est tali sponso suscipere sacrum Ordinem secundum dicenda n. 200. Unde & votum absolutum suscipiendi est ipsi illicitum, valet tamen conditionatum, si sponsa remittat, vel si post Matrimonium moriatur, & tale semper præsumi debet esse, ideòque tenebitur talis vovens Ordines sacros tum suscipere.

§. 11. Si susceptio Ordinis sacri fiat in fraudem vel damnum sponsæ defloratæ vel imprægnatæ, quod aliter reparari non possit, quàm per Matrimonium, valet quidem Ordo, sed non est obligatio ad castitatem, quia illam vovere, vel suscipere in his circumstantiis, esset vovere vel suscipere illicitum, & contra jus quæsitum alterius, ergo tale votum obligare non potest, unde

H 3

talis

talis tenebitur inire Matrimonium, nisi timeatur inde alia mala, vel ecclesiasticus Judex aliter disponat, *Gob. n. 320.*

198. §. 12. Si Cajus & Titia mutuo promittente habuerint copulam, & postea prius advertente se habuisse impedimentum, v. g. quia erant consanguinei in tertio gradu, uterque etiam in altero potest resilire, quia nec obligatur ratione promissionis, cum promissio rei illicitæ non obliget, & sicuti Matrimonium cum tali impedimento est invalidum ita & sponsalia: neque obligatur ratione doli vel injuriæ, cum nihil ad intervenerit, *Bonac. de sponsal. q. 1. tr. 7. n. 7.*
199. §. 13. Ad quid teneatur, qui fornicatur cum consanguinea, cui fecit spem vel promissionem Matrimonii, dicitur 3. p. 2. n. 321. Si autem Titius post sponsalia inita cum Berta fornicatur cum Caja Bertæ sorore, & cum hac ineat novis sponsalia, facit injuriam Bertæ, quia ob contractam affinitatem reddit se inhabilem ad satisfaciendum juri ad rem, quod Berta habebat in ordine ad futurum Matrimonium. Et quamvis etiam ducere non possit Cajam ob contractam publicam honestatem ex sponsalibus cum Berta, tamen ducere debet alterutram, & erit precedentium determinare ex circumstantiis cavendum scandalum vel damnum reparandi, ad quam petitionem dispensatione potius sit inducendus, tenebitur enim ad petendam dispensationem saltem ordinariis & moderatis sumptibus suis, docent *Strop. d. 1. p. 26. Tamb. Spor. n. 214. 276. Kryn. 321.* & per se loquendo tenetur ad ducendam Bertam, quia tenetur ad reparationem juri quod Berta habuit; deinde, quia sponsalia posteriora contra fidem priorum inita, licet juri

mentum & copula accedat, secundum dicta à n. 73. sunt invalida, ergo priora sponsalia manent, ad quæ tenebitur dispensationem petere; præterea Titius tenebatur se non reddere inhabilem, ergo tenetur etiam tollere inhabilitatem, ut sic injuriam juri Bertæ illatam resarciat, & ita videtur absolutè sentire etiam Gob. p. 10. n. 327. quamvis alii dissentiant. Si dicas, tum tantum faciendam esse restitutionem, quando damnificatus habuit jus in re, quia jus ad rem est obnoxium multis casibus, ergo non potest ex eo violato oriri obligatio restitutionis saltem non ad totum; *contra* est, quia licet Bertæ non habuerit jus ad usum corporis Titii, tamen habuit jus in re, idest, potestatem in jure ad usum corporis, ergo quamvis Titius non obligetur ad reddendum usum corporis, obligatur tamen ad reddendum jus, quod Bertæ habebat ad usum corporis Titii; sicuti, si quis jus habeat ad electionem pro Beneficio, quod jus per injustam alterius intrusionem violatur, non debetur ei quidem restitutio Beneficii, sed tamen debetur reintegratio juris, quod habebat ad electionem pro Beneficio. Quod si Titius renuat ducere Bertam, eò quod fortè aliqui authores sint, qui dicunt illum non obligari ad petendam dispensationem, suadendum Bertæ, ut ipsa petat etiam inscio aut invito Titio, quæ obtentâ non amplius excusabitur. Satisfieri tamen debet etiam Cajæ saltem ad vitandas rixas & incommoda alia. Denique licet Titius vellet Bertam, & pro ea ducenda obtinisset dispensationem, tamen Bertæ posset eum repellere, quia ob inconstantiam Titii, & ob injuriam sibi illatam habet jus resiliendi ab istis sponsalibus: & ideo

S. Congreg. 29. Martii 1653. apud Pignat. tom. 1. consult. 376. declaravit sponsalia per talem pervenientem affinitatem dissolvi.

Obji. L. Continuus. §. Cum quis. ff. De verbor oblig. dicitur, quæ pendent à voluntate principis cenferi quasi impossibilia, ergo Titius non potest obligari ad procurandam talem dispensationem. Antecedens intelligitur de illis, quæ omnino non, aut rarissimè concedi solent, dispensationes autem ejusmodi facillè obtinentur, ergo eas est obligatio pro refarciendo damno injuncto illato.

800. Q. 28. An & quomodo peccet, qui necdum dissoluto sponsalibus, & invitâ sponsa, ex sincero animo Deo melius serviendi suscipit sacros Ordines. R. Negant peccare Henriq. Sotus, Merat. Pont. Escob. Diana p. 3. q. 4. R. 208. Avers. q. 8. f. 12. Pro eadem citant Nav. Silv. Cordub. Vega apud Sanch. l. 1. d. 47. n. 1. qui sententiam illam vocat probabilissimam Verric. l. 1. d. 47. n. 1. vocat satis probabilem Dicast. d. 1. n. 478. probabilem agnoscit, dicit, dicit, probabile esse, quòd licitè voveatur susceptio Ordinis sacri. Eandem tenet Gurtier apud Castrop. d. 1. pu. 19. n. 1. Id ipsum à potiori tenent illi, qui docent, licitè posse post sponsalia emitte simplex votum castitatis, quo sponsalia dirimantur, de qua sententia dixi n. 189. Leg. l. 5. t. 10. p. 1. c. 2. n. 7. agens de facultate dissolvendi sponsalia per susceptionem sacri Ordinis ait; cum sententia hæc ob gravium Doctorum auctoritatem probabilis sit, in conscientia tutus erit, qui à sponsalibus presertim clam celebratis, sincero animo amplectens id statum perfectiorem continentie resilièrit. Ad id si ad forum externum talis causa deferatur, ecclesiasticus Judex compellere solet ad sponsaliorum fidem servandam, quædam suscipiendi, v. g. exp. ratione, tum quod perfectum, prout statutum, sponsalia nisi voluerit, trahit à Palud. l. 6. Kryn. re, quia vi justitiam conditionem, mus, & gredierentur status facti, autem. lencian. let argu. nium n. sam, no. imò co. cros, e. gioso a. mutare. mutare. nes per. gando. tum in. tishit a. debetur.